

MAGYAR HÍR- LAJOK

+ 3 lei

Taxa postală plătită
aprobării Dir. Gen.

Nagvs. Ramaszetter Róbert urnak
1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 270 (1416) szám * Csütörtök, 1936 november 26

Főmunkatárs:
dr Gyárlás Elemér

A parlamentben külpolitikai irányban erősödik a választelirati vita

Argetoianu volt pénzügyminiszter az Agrárió nevében megtagadta
a mai kormányral az együttműködést

Bucuresti. Saját tud. A választelirati vita keretében a képviselőház kedd délutáni ülésén Argetoianu, az Agrarunio elnöke pártja nevében a következő nyilatkozatot olvasta fel:
— Az Agrarunio úgy találja, hogy a kormány további hatalmon maradása a nemzeti érdekek kompromittálását jelenti, s várva lemondását, a párt nem vesz részt a választelirati vitában. Az Agrarunio mindig kész engedni a király egységre hívó szavának, mert meg van győződve, hogy csak az egyesülés mentheti meg az országot kétségbeesítő gazdasági és erkölcsi helyzetéből. De nem tudja elképzelni a tömörülést egy csődbejutott kormányzat köré, amely ahelyett hogy egyesítene a lelkeket, még szétválasztja őket. Új programmal, új emberekkel hajlandó az Agrarunio együttműködni az ország újjáépítésére.
Romulus Seiseanu választelirati beszédeben foglalkozott Magyarország azzal a szándékával, hogy a trianoni békeszerződés katonai záradékát felmondja. Elvileg — mondotta a szónok — a kisanant kész elismerni a jogegyenlőséget a fegyverkezésben, de ezt az összes érdekelttel kötendő megegyezés feltételétől teszi függővé. Ennek a megegyezésnek pedig biztosítania kell a középeurópai béke érdekeit. Viszont,

ha a fegyverkezés tekintetében elismerik a jogegyenlőséget és ezt a hatalmak logikusnak és szükségesnek mondják, akkor miért nem alkalmazkodik ugyanezt az elvet a kisebbségi kérdésben is? Miért nem vetnek véget annak a kivételes és átmeneti rezsimnek, amely épügy ellenében áll a nemzeti szuverenitás elvével, mint a fegyverkezési jog korlátozása?

— Különben — folytatta a szónok, — a magyarok által kívánt fegyverkezési egyenjogúság csak azt a célt szolgálja, hogy Magyarország nagyobb eséllyel léphessen fel hátramosított törekvéseivel. Ismételtelen le kell szögeznünk, hogy nincsenek átengedni való területeink. Ez a kérdés semmiféle formában se legyen tárgyalható a Népszövevény előtt. Ha Mussolini felkarolja a magyar törekvéseket, gondoljon arra, hogy az isonzói csapatok főparancsnoka József főherceg volt, s hogy Fiume is a régi Magyarország területéhez tartozott.

A NEMZETI PARASZTPÁRT NEM VESZ RÉSzt A VÁLASZTELIRATI VITÁBAN.

A Nemzeti Parasztpárt parlamenti tanácsa kedden délben tartott ülésén elhatározta, hogy nem vesz részt a parlament választelirati vitájában, hanem csak nyilatkozatot olvas fel a képviselőházban és a szenátusban. Ezzel szemben azonban a párt tagjai interpellációt fognak a parlament elé terjeszteni. Különösen a kormány legutóbbi pénzügyi intézkedéseivel kapcsolatban.

ANTONESCU KÜLÜGYMINISZTER NAGYOBB KISÉRETTTEL LENGYELORSZÁGRA UTAZOTT.

Victor Antonescu feleségével együtt, valamint több külügyminisztériumi vezető tisztviselővel és egy katonai delegációval kedden kora délután elutazott Bucuresztből Lengyelországra. Erre a látogatásra még a szeptemberi genfi népszövevényi közgyűlés alkalmával maga Beck lengyel külügyminiszter hívta meg külügyminiszterünket.

Az angol kormány tárgyalásokat folytat a burgosi kormánnyal

A katalán partvidék semleges zónáinak a kijelölését sürgeti.

Londonból jelentik: Az angol kormány utasította Hendaye franciaországi városban tartózkodó spanyolországi követét, hogy lépjen személyesen érintkezésbe a burgosi spanyol kormánnyal s úgy kérjen választ a katalán partok egyes részein létesítendő semleges zónák dolgában. Chilton követ el is járt a burgosi kormánnyal, mire onnan meg is érkezett a válasz. Eszerint a spanyol nemzetiek biztonsági körzeteket állapítottak meg Valencia, Alicante, Arragonia és Cartagena körül. Azonban a válasz egy szóval sem említi a legfontosabb kikötőt, Barcelonát, ahol pedig az angol kormány elsősorban szeretné az idegen hajók számára a semleges területet. Eden angol külügyminiszter tehát újabb utasítást küldött Hendayeba, hogy az angol követ még Barcelonára nézve is szerezze meg Franco tá-

bornokék választát. Az utasítás végrehajtására futár utazott Hendayeből a Burgosban időző angol követhöz.

Párizsból jelentik: A francia kormány a barcelonai blokad kérdésében teljes egészében csatlakozik Anglia határozataihoz.

A Havas-ügynökség értesülése szerint a francia minisztertanács megállapodott, hogy a francia kormány magatartása a spanyol ügyekkel szemben továbbra is változatlan marad. Franciaország egyfelől hű lesz a benemavatókói egyezményhez, másrészt a spanyolországi küzdőfelek közül egyiket sem ismeri el nemzetközi jogi értelemben vett hadviselő félnek.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Tekintély és világnézet

Irta: Vargha László S. J.

Nem a tudós, művész és világbajnok tekintélye foglalkoztat itt bennünket, hanem az, amely a társadalom és állam életét közvetlenül irányítja. Legalább homályosan mindenki belátja — kivéve természetesen a megrögzött demokratákat és szabadelvűeket, — hogy ma a nemzet életében a vezető rétegnek nemcsak az a feladata, hogy az alkotmány szellemében vagy annak betűi szerint valahogyan elközigazgassa az országot. A hatalom lényegénél fogva ugyanis hivatás, küldetés és szolgálat az egész közösséggel szemben és nem kiváltság, vagy haszonélvezeti alkalom. Ha nehéz idők szakadnak egy népre, többszörösen súlyos és nagyszerű ez a hivatás, mert ilyenkor nemcsak őrizni kell a meglevőt, hanem menteni kell a veszendőt és milliók lázadását elnémítani, a kétségbeesőket talpraállítani, a kételkedőkbe hitet verni. Európa hanyatlása akkor kezdődött, amikor a tömeg és közvélemény nem türt meg többé igazi tekintélyt és vezetést sem. Egy-egy párttöbbség nézetét kiáltották ki igazságnak, az ilyen többség óhaját egyedül üdvözítő akarataknak és kedvenceit népribúnoknak és államférfiaknak.

Most pedig, amikor újra rendet kell teremteni, régi bűnökért keservesen fizetni, a forradalmi kavardást megfékezni, borzalmasan hiányzik az, amire a legnagyobb szükség lenne: a tekintély, amely meg tudja kötni a lelkeket. Ebben a problémában fakad föl és rémlik elénk a mai európai helyzet egész nyomorúsága. Nem lehet tagadni, hogy a szerencse, ügyesség, egyéni kiváltság, divatos népszerűség, sikerült propaganda is hatalomhoz segíthet valakit. Mindez azonban nem állandó és nem az, ami a bomlástól fenyegetett közösségnek kell. Csak az a tekintély biztos és igazi, amelynek alapja egy parancsoló erejű, mindenkitől elfogadott világnézet. Anyagelvűség, kételkedés, szabad gondolat, erkölcsi felületesség mind egyforma ellenségei a tekintélynek. Ezért nagyon logikus, hogy a mai orosz rendszer kizárólagosan a rémuralomra, titkos rendőrségre és besúgásra támaszkodik, jóllehet ugyanakkor mindent elkövet, hogy a régi vallás helyébe újat ültessen és vak bizalmat meg lelkesedést plántáljon a lelkekbe.

Erőtéljes nemzeti élet, haladó kultúra csak ott lehet, ahol a tekintély elve uralkodik. Ez az, amit a nemzetek ma akarnak és a hiány érzete előbb-utóbb megteremti a szükséges szellemi egységet is. Kérdés csak az, hogy mi lesz annak a tartalma? Aki nem vágyaitól sugalmazva kutatja a holnapot, hanem elsősorban a tényekkel számol, kénytelen megállapítani, hogy a most kialakuló világnézet uralkodó hangulatát a nemzeti érzés adja meg. A nacionalizmus, mint valami új vallás lép föl, föltétlen igényekkel, ellentmondást nem tűrő tekintéllyel és szinte olyan kényszerrel hat a lélekre, mint a természet törvényei az anyavilágban. Teljesen érthető ez a jelenség részben abból, hogy a végtelen igényekkel beoltott lélek, ha lemondott az isteni életről, valami mindenekfölött álló értéket keres magának, amiben törekvései megnyugodnak és ez elsősorban csak a nemzet, a faj lehet. Másrészt természetes ez a fejlődés azért is, mert a népek szellemi önállóságukat, mint a nemzeti függetlenség velejét, azzal védik, hogy a lelkekben vonnak határvonalat és fonnak drót-sóvényt gondolatokból és érzelmekből a kül-

föld beolvastó hatása ellen, amelyet a közlekedés hihetetlen gyors és könnyű volta ma-
gával hoz.

Más tények is nagyban előmozdították ennek az érzésnek soha nem látott erejű és arányú kibontakozását, de neki tartalmat adni nem tudtak. Már pedig önmagában nem egyéb, mint egy véres, vak ösztön, amely inkább rombolja, mint építi az emberi életet. Ezért kell bele értelmet vinni, ezért kell mindent merő és magával sodró lendületét nagy föl-
adatok szolgálatába állítani. Ennek segítségével kellene megteremteni a népeken belüli összetartást, elfogadtatni mindenkivel a rendkívüli áldozatokat és fegyelmet, leküzdeni az osztályharcot, visszaállítani az erkölcs kemény és nagyszerű uralmát családban és közéletben, a gazdasági hatalmakat a közérdek parancsa alá kényszeríteni és végül utóat, irodalmat, művészetet megtisztítani a lelkeket mocskoló fertőzéstől és utálatosságtól. Ha olyan félelmetesen lenyűgöző a faj és nemzet szeretete, amint állandóan hangoztatják sokan, vállalja-e súlyos problémáinak megoldását! Így lehetne bizonyára az erkölcsön keresztül a keresztény világnézetet is újra egyetemessé tenni Európában, ahol más kultúrának már úgy sem lehet jövője.

A tekintély velejárója a hit; az isteni tekintély hitet parancsol, az emberi a hitből él és viszont hitet is ébreszt. Az a tekintély, amelyben nem hisznek, írott malasztánál nem több. Egy nép, amelyet a balsors letört és kimerített, mindig talpra állhat, ha megtanul nem másoktól segítséget várni, nemcsak Istenben bízni, hanem önmagában is bízni. Ilyen népek igazi vezérei és megmentői azok, akik föl tudják benne kelteni az önbizalmat, és azt a tudatot, hogy nem gyöngült meg, csak elfáradt, hogy nem benuult meg, csak elkábult, hogy nem rokkant meg halálosan, csak betegség támadt rá, ami célszerűbb és természetesebb életrenddel gyógyítható.

Olyan vezetőség, amely merőben ünnepi lelkesedésre, lírai lángolásokra és ellágyulásokra ihleti a társadalmat, előbb-utóbb elveszti tekintélyét, ha azonban szürke hétköznapiokon is a közösség szolgálatára és alkotó munkára képes sугalmazni a társadalom zömét, csatát nyer és a történelmi nagyság felé vezető népet. Ez a földadat különösen azért súlyos, mert azt jelenti, hogy egy egész népet bősies életalakításra és elszánt aszkézisre kell nevelni. Ide nem elég néhány nemes léleknek emésztő buzgalma, ide egy kis sereg kell, amely a lélekformálás, a jellemképzés egész művészetében mester, amely nem hideg tudást közvetít, hanem a próféta tehetség varázásával forró hitet is kelt a népjövő iránt. És példát is ad a kitartásban, munkában, önfeláldozásban, s így hirdeti — nemcsak szóval — népe nemzethitének dogmáit. Mert ennek a hitnek is dogmái vannak, melyeknek gyökere a sajátos nemzeti lélek, mértéke az igazság, s amelyek a teremtő cselekvésben lesznek valósággá.

Békétlenség tört ki a békedíj miatt

Az új békedíjast Németország legfőbb bírósága hazaárulás miatt elítélte

Berlinből jelentik: A szociáldemokrata többségű stockholmi parlament a német Ossietzky Károlynak ítélte oda a Nobel-féle békedíjat. A békedíj elnyerőjéről az alábbiakat közli a Német Távirati Iroda:

A Nobel-díj első ízben jutott olyan embernek, akit hazája legfelsőbb bírósága hazaárulás miatt elítélt. Még 1931 november 23-án, a weimari köztársaság idején a birodalmi bíróság hazaárulás miatt másfél évi fogházra ítélte Ossietzky Károlyt, aki 1932 májusában kezdte meg büntetése kitöltését. Kegyelmi kérvényét Hindenburg birodalmi elnök elvetette 1932 karácsonyán az általános közkegyelem alapján szabadlábra helyezték. Ellentétben a Szovjet eljárásával, amely minden politikai ellenfelét falhoz állítja, — a német kormány 1933 február 28-án biztonsági őrizetbe vette Ossietzkyt, aki addig teljesen szabadon élt. A

Ovidot állítólag visszafoglalták a vörösek

Madridban sikerrel haladnak előre a nemzeti csapatok

Párizsból jelentik: Ideérkezett ovidói értesítések szerint hónapok óta ádáz harcok dúlnak Ovidóban. Kedre virradólag a vörösek visszafoglalták a várost a nemzeti csapatoktól. Aszturiai bányászok két kilométeres alagútát fúrták és a város egész főterét a levegőbe röptették. A nemzeti csapatok erre kénytelenek voltak kivonulni a városból.

Madridból jelentik: Kedden csak kisebb harcok folytak Madridban, azok is inkább a nyugati külvárosokban. A nemzeti csapatok avilai főhadiszállásáról érkező tudósítás szerint a nemzeti csapatok egyik osztagának sikerült megerősítést vinni az egyetem épületébe szorult és tizenkét órán át elvágott csapatoknak, amelyek így újra összeköttetést kaptak a főcsapattal. A salamancai főhadiszállás jelentése szerint a nemzeti csapatok Madrid nyugati részén elfoglalták a Casa de Campó épületét és Lasonale városrészt, ahonnan a védők heves ágyútűzben vonultak ki. Kedden repülőgépek bombázták a vörösek megerősített

állásait és a hadügyminisztériumot. A többi frontszakaszon teljes a rend.

ARANJUEZ ÉS SANTANDER KÜZÜTT ERŐSÖDNEK A VÖRÖS TAMADÁSOK.

Madridból jelentik: Az itteni védelmi tanács hivatalos közlése szerint a vörösek megtámadták Aranjuezt és visszafoglalták a nemzeti csapatoktól. A nemzeti csapatok jelentése szerint a vörösek Santander melletti támadását visszaverték. Malagai jelentések szerint a nemzeti csapatok kedden bombázták Madridot, de súlyosabb károkat nem okoztak.

HAT TEHERGÉPKOCSI HADIANYAG FRANCIAORSZÁGBÓL A KATALONIAI VÖRÖS CSAPATOKNAK.

Párizsból jelentik: Marseilles közelében a rendőrség letartóztatott hat hatalmas gépkocsit, amelyek bombákkal, robbanószerekkel és gépfegyverekkel voltak megrakva. Az őrizetbe vett gépkocsivezetők vallomása szerint a kataloniai vörös katonák részére készült ez a szállítmány.

Megtagadta a satumarei iparos Otthon nagyértékű ingatlanának átadását

Satu-Mare. Saját tud. A satumarei iparosság, mely a nemes összetartásnak számtalan tanujelét adta, 1911-ben teljesítőképességének a végsőkig fokozásával a Stefan cel Mare utcában hatalmas épületet emelt: az Iparos Otthont. Itt zajlik le a satumarei iparostársadalom kulturális élete. Néhány évvel ezelőtt a tagok közül kivált egy csoport s a vezetőség ellen fejeletést adott be a legsúlyosabb vádakkal. Azóta nehéz napok járnak az Iparos Otthon felett s a széthuzásból származó vihar a beteljesülés felé sodorja ezt a negyedszázados intézményt.

A napokban ugyanis megjelent az Iparos Otthonban dr. Marian Virgil munkaügyi vezérfelügyelő. Tüzetes vizsgálat alá vette az Iparos Otthon ügykezelését, a számadásokat és a vagyonállományt.

A vezérfelügyelő, a vizsgálat befejezése után, átiratot küldött a munkaügyi felügyelőséghez, amelyben utasította a Munkakamara vezetőségét, hogy az Iparos Otthon vagyonát hala-

déktalanul vegye át, mert őt illeti meg.

A vezérfelügyelő utasításának engedelmessé, Mudura Ioan munkaügyi felügyelő mint a munkakamarai likvidáló bizottság elnöke Moga Mate oradeai munkakamarai elnök, mint bizottsági tag, megjelentek az Iparos Otthonban s

a közben összehívott vezetőséget felszólították az Iparos Otthon vagyonának átadására.

Kondor Gedeon, az Iparos Otthon elnöke kijelentette, hogy az Iparos Otthon mint önálló jogi személy működik, az Ipartestülettől teljesen függetlenül, külön költségvetéssel dolgozott s habár tárgyaltak is az Ipartestület és az Iparos Otthon egyesüléséről, ez soha se valósult meg.

Ezért az átadást megtagadta.

Mudura Ioan munkaügyi felügyelő kérte a leltárkönyvet és a pénztárkönyvet, hogy azokba betekinthessen. Azzal a feltétellel bocsátották rendelkezésére, hogy azokat nem mint a Munkakamara likvidáló bizottságának elnöke, hanem mint munkaügyi felügyelő vizsgálhatja fölül.

Mudura Ioan azonban a könyvek alapján hozzákezdett a bizottsági jegyzőkönyv felvételéhez, mire a könyveket az Otthon vezetősége visszavette.

Moga Matei munkakamarai elnök a vitás kérdés eldőltségéig vagyonfelügyelő kirendelését kérte.

A horvátok jutnak kormányra Jugoszláviában?

Belgrádból jelentik: Jugoszláv politikai körökben sok szó esik arról, hogy szerb-horvát megegyezés készül. Pál régensherceg hosszas tárgyalásokat folytat Macsekkel és hír szerint rövidesen át fog alakulni a jugoszláv kormány. Stojadinovic távozik a kormány éléről és utóda Mazonics horvát párti képviselő lesz.

Kávéházakban, vendéglőkben kérte mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Ehhez képest csak a spanyol belvizeken való megjelenéstől tartózkodik, de azokon kívül bármelyik spanyol fél tartóztatna is föl francia hajót, vagy akarná azt átkutatni, azzal szemben Franciaország hadihajókkal áll ellen. A francia tengerészetiügyi miniszter felhatalmazást kapott, hogy tegye meg az összes szükséges intézkedéseket arra az esetre, ha a spanyol hadihajók erőszakosan viselkednének a francia gőzösökkel szemben.

Egyébként a tengerészetiügyi minisztérium elrendelte, hogy a haditengerészet katonái semmiféle politikai mozgalomban részt nem vehetnek. Együttal tartózkodniuk kell a politikai jellegű köszönésmódoktól is, amilyen pl. a kommunista ökölemelés, vagy a fasiszta karlendítés.

Kiegyezési tárgyalások kezdődtek Amerika és Olaszország között a háborús adósságokról

Párizsban félnek, hogy a kiegyezés kárt okoz a franciáknak

Párizsból jelentik: A párizsi lapok némi aggodalommal írnak arról, hogy Olaszország és az Egyesült Államok kormánya egymással nagyjelentőségű gazdasági tárgyalásokat folytat. Franciaországban úgy látják, hogy az olasz diplomácia ismét megelőzte a francia diplomáciát. Az olasz kezdeményezés könnyen azzal a következménnyel járhat, hogy Olaszország a háborús adósságok kérdésének rendezésével olyan helyzetet terem, amely rendkívül kellemetlen lehet Franciaországra nézve. A háborús adósságok kérdésében ugyanis Franciaország a teljes elengedést akarja biztosítani s ezért tartózkodott eddig makacsul attól, hogy a lejárt adósságrészeket fizesse, vagy azok felől kiegyezzen. Az olaszokkal való háborús adósságok fejében Amerikának Etiópiában biztosítanak jogokat s egyúttal kereskedelmi egyezmények megkötésére is vonatkoznak.

Stickling mérnök halálos ítélete miatt diplomáciai szakítás fenyeget Németország és Szovjet-Oroszország között

Baldwin angol miniszterelnök közbelépett

Londonból jelentik: Amint tudvalevő, a legutóbbi oroszországi letartóztatások áldozataiból kilencet rögtönítélő hadbíróssági eljárással halálra ítélték. Köztük van Stickling német állampolgárságu mérnök is. A hadbíróssági eljárás végrehajtására a német konzul engedélyt kért, de nem kapott. Schulenburg moszkvai német nagykövet tiltakozott a bírósági ítélet ellen, s kegyelmi kérvényt adott be Stickling mérnök érdekében.

A Daily Express moszkvai jelentés alapján írja, hogy Stalin kedden rendkívüli ülésre hívta össze a népbiztosok tanácsát a kegyelmi kérvényről való döntés végett. A népbiztosok tanácsában

két áramlat küzd egymással szemben. Egyik a Németországgal való konfliktus elkerülését akarja, s így a megkegyelmezés mellett van. A másik a halálos ítélet végrehajtását akarja. A népbiztosok tanácsulése a késő éjszakai órákban még nem ért véget.

Londonból jelentik: Ribbentrop londoni német nagykövet kedden Berlinbe utazott. Megelőzőleg felkereste Baldwin angol miniszterelnököt és bejelentette, hogy Németország megszakítja a Szovjettel a diplomáciai összeköttetést, ha Stickling német mérnököt kivégzik. Baldwin azt válaszolta, hogy az angol kormány megkísérelti a közbelépést, mert ha Németország és a Szovjet között nyílt szakításra kerül a sor, senki sem lesz képes többé megmenteni

a legszarnokibb, de minden diktatura között a legszimpatikusabb, parancsolja:

Lady

A MON ATOUT KÖLNIVIZ HASZNÁLATA KÖTELEZŐ

mert édes és diszkrét illata nagyszerűen illik az új párizsi modellek klasszikus szépségéhez, de főleg azért, mert a hölgyeknek hódító bájt és felülmulthatatlan kecsességet kölcsönöz.

A Mon Atout kölniviz egy nagy francia parfümművész kreációja. A „Lady” ház hozta nem rég forgalomba és rövid idő alatt a legelegánsabb hölgyek kedvence lett.

VALÓDI CSAK EREDETI ÜVEGEKBE

MON ATOUT

Európa békéjét.

Politikai körökben arról is tudnak, hogy Eden már beszélt is a londoni szovjetkövettel és a

moszkvai angol követnek is olyan értelmű utasításokat adott, járjon közbe, hogy ki ne végezzék Stickling német mérnököt.

Elemi csapások sújtotta székely községekről regél a százesztendő krónika

— Tallóztatás a ciucsumuleui zárda krónikáiban —

Mercurea-Ciuc. Saját. tud. A ciucsumuleui ferences zárda házi krónikáinak igen érdekes feljegyzéseit képezik a *külféle elemi csapások megörökítői*. Jég, vihar, felhőszakadás, tüzeset, áradás, sőt még a sáskajárás is ide van sorozva. Nem érdektelen foglalkozni ezekkel a feljegyzésekkel, hiszen ezek is azokat a szerencsétlenségeket tüntetik fel, amelyekkel többi gondjai, szenvedései között is meg kellett küzdeniök a székelyeknek és igen sok esetben eljese új életet kellett kezdeniök.

Száz esztendő tüzeseteinek krónikája

1843-ban Casinul-Nou községben volt olyan méretű égés, mely negyven székely gazdát tett földönfutóvá. A krónikáról szerint a tűz keletkezésének okát teljes bizonyossággal megállapítani nem lehetett.

Ugyanezen évben, Vrabia községben is hatalmas tűzvész pusztított. A 84 gazda „életéből” 64 lett a tűz martaléka. Elpusztult a 64 gazdának minden épülete, gazdasági eszköze, igen sok szarvasmarha, „majorság”. Még egy asszonyt is elpusztított a dühöngő szél élesztette vészűz.

Harmadik égés Tuşnad községben történt ebben a százesztendőben. A tűz keletkezésének okát a krónikáról alábbi érdekes magyarázatban adja:

— „Noha felsőbb rendelésnél fogva meg volt tiltva a kutyalődözés, Öttschlager N. brászói származású főhadnagy és tuşnadi comandant puskaport adván a kutyák lelődözésére: Korody György főkaplár felvigyázása alatt Bartha Antal alkáplár, Sántha Ferenc és Kovács Dénes közelegények — tán ittasok is voltak, — addig lődöztek a kutyákat, hogy három gyermeket is megsértettek serűttel. Végre egy kutya után a Sántha Ferenc Antal csűre alá belövén, a fojtás a szalmába belégyűlt s egy óra alatt az országtűjén felűl, fel Sántha Antalig — mintegy 80—86 gazda minden vagyona, keresménye hamuvá lett. Aki miben találtatott, mint munkás ember, abban maradt meg. Bennégett egy asszony is s tizenégy

ökö. Többen tíznél nagyon megsérűttek a lebűllt”.

Az ebben az évben feljegyzett negyedik égés Sănmărtin községben történt. „Gonosz ember” felgyűjtotta Gondos István csűrét. A tűz elharapozott és teljesen elpusztította Bocskor Jánosné házát is. Szerencsére ennél a két épületnél több nem égett le. Az ötödik égés ugyancsak Sănmărtin községben történt. „Mennykő” sújtott a Tompos József házába, felgyűjtotta és minden épületét elhamvasztotta.

A hatodik feljegyzett égés Casinban történt, mintegy tíz gazda került utcára és jó emberek segítségére.

A krónikáról szerint aztán jőideig nem történt tüzeset a megyében.

1886-ban Ajnad községet érte szándékos gyűjtogatás révén hatalmas tüzeset. Negyvenkét gazda összes épülete, pusztult el április 13-án éjszaka. A krónikás feljegyzése szerint „a gyűjtogató befogatott” és a bíróság többévi bűrtönnel sújtotta.

A következő 1887. évben Cozmeni községben volt még égés: száz család lett hajléktalanná és földszegényévé. A tüzesetet gondatlanság okozta. Tüzesetek voltak az évben még Suseni, Tuşnad és Topliţa-Română községekben.

1899. évben Topliţa-Ciuc községet érte hatalmas tűzvész szerencsétlenség húsvét utáni februárnapon. Egy csűr gyűlladt ki a „Lázárokon felűl utcában” ismeretlen okokból. Alciuc felűl nagy szél dűhögűtt és vitte az égű zsarátnokokat magával úgy, hogy egyszerre hat helyen lobbant lángra az útjábűesű épűlet. Az egykori feljegyzés szerint „a megreműlt falusiak jűveszűkelűe rohantak otűni, de már késű volt, mert egyrésűzenek mindenűt felemészűtte a bűsz elem, a más résűzenek lakása tovűbbűgett, vagy teljesen megkűzelűtűtellenűl állott. A közsűgnek csak a karaja maradt meg a nagy vűszűből. Bennégett minden nagyobb állat, számos jűh s minden házi aprű majorsűg, szűval azon a helyen, hol a tűzvűsz

átvonult, nem maradt a pusza földnél egűbű semmi. Valóban az embernek könnyűhűllűsűg megesűtt a szűve, látva a pusztulást és hallva az apák, anyák és gyermekek keserves zokogásűt”.

Felhűszakadások, jűg és vihar

Az égűseken kűvűl más elemi csapásokról is megemlékezik a krónikáról ferences házfűnűk. Ezekbűl kűzlűnk nűhány érdekesebb részűletet.

1841-ben Sănmărtin, Ciucani és Cozmeni szomszűdes közsűgeekben borzalmas felhűszakadás törtűnt nyűrkűzűpűn és a nyomában felűpűtt árvűz malmokat és gűtákat szakított szűt. Az okozott kűrt a krónikáról tűzezer „rhűnes forint”-ra tessű.

1889-ben, szeptember havűban óriási esűzűsek voltak. Az Olt és a nagyobb kűzsűgi patakok kilűptek medrűkbűl. Ciucsűngheorghű közsűgben a Pisűg sok házat, istállűt, sűt gabonával és szűnával telt csűrűket sodort el. Az emberek nem gyűzűtek jűhűszűkűni az Egek Urűhoz, hogy kűműlje meg egű műsodik vűzűzűntűl.

1890 jűlius 3-áról kelteve szűntűn nagyon érdekes leírásűt olvashatjuk a pusztűtűtű jűg-viharnak. A jűg olyan tűmegben esűtt, mintha „mindűnt, nűvűnyűt, állatűt, embert egűszerűe akarna elsepűrűni a föld szűnűrűl. Tűbb negyed-órűn át nem esűtt műs csak jűg és jűg... Kűsebb tyűkűtűjűsűgűsűgűk sem voltak ritkűk. A fűdelekrűl a cserűp és szűndely darabokra tűrűtt. Az itűletűdű letarűtt mindűnt a csupasz földűg”.

A „nagyserű” sűskajárás

1847. évűrűl nemkűlűnben igen érdekes feljegyzűt olvashatunk. A krónikáról szerint ebben az esztendűben „nagyserű” sűskajárásűt szenvedűt Ciucomegye. A sűskűk olyan rajokban jűttek, hogy „elhoműlyosítottűk a napűt”. Giurgiuban harangok fűlűverűse, lűvűldűzűs, kiabálás, kelepelűs és műs zajos lűrma útűjűn igűykeztűk megakadályozni a szűkelyek lesűzűlűsűkűt. Azonban sok esetben teljesen hiábűvalű volt minden kűsűrűlet. Olyan magas hal-műt kűpezűk a sűskűk, hogy a szekűrkerűk „agűyű műlyűdt a sűskűhal-műz”-ba. „Megszűrűtűt és bukűlyűkba osszerakűt szűndűt, bűr-műly nagy bugűya lett lűgűyen is — nűhány perc alatt fenűkűg megeműszűttűk. A disűznűk és marhűk nagyon mohűn ettűk és eműiatt sok megbetegedűt kűzűlűk”, — aműnt krónikáról írja.

Ennyi azonban már elűg is arra, hogy az érdekelűt ciucmegyei kűzsűgek emlékezzűnek olyan elemi csapásokra, mely sok esetben ujűjűszervezűi voltak a kűzsűgnek úgy épűtűsűti, mint rendszűti szempontbűl.

Albert István.

SOEUR MARIE

(Gyermekkori emlék.) Iria Csűrűs Emilia

Hegűes volt az orra és mindig piros. A hangja is olyan szűgűrű-vűkonyan vűgűtt fűgű rajtunk, mikor valamelyik homűlyos folyosű-kanyarulatbűl elűsen kűrdűzte:

— Qu'est ce qu'il vous faites?

Ez a „kűszűkűlűvűfűt” mindig megdermesztette bennem a vűrt.

Akkor láttam legelűszűrű, mikor a gyűri Orsolya-zűrda hatalmas, vűspántos kapuja dűngűve becsapűdűtt a hátam műgűtt és én ott maradtam egű idegen intűzet addig soha nem látűtt folyosűjűn. Mater Angela a kezemet fogta és azt mondűta:

— Ne sűrű kis öreg, jű vilűg van itt nűtűnk, hamar meg fogűd szokni a pajtűsűidatűt.

De hiábű mondűta. En abban a pillanatban kimondhatatlanul gyűllűltem Mater Angelűt, a zűrdűt a nagy vűspántos kapujával. Gyűrt, a gűmbalakű galagonya fűival a vűroshűza elűtt, a Dunűt is gyűllűltem meg a Rűbűt a kűrűlűlelt zűld szűgetűvel, — de legűbban azt a gonosz fekete vonatűt gyűllűltem, amely olyan messzűrűl hozűtt ide, a nagy idegensűgbe.

Olyan kicsi voltam műgű, hűt évesnek is alig gondolt volna, aki nem tudta, hogy elvűgeztűm már a negű eleműt. Nagyon kicsi voltam műgű ahhoz, hogy érdekesnek talűljam az új vilűgűt, amelybe cseppentűm, csak sűrtam tehűt és gyűllűltem mindűnt kűrűlűltem. Szeretűm volna meghalni, vagy visszűrepűlni Transylvűniűba a Szűkűs-patak partűjűra, a kűt űcsűmhez, az űdesapűmhoz menekűlni vagy az űdesanyűm almaillűtű űdes arcűhoz szűmulni... Hűrtelen kirűntűttam keze-

met a Mater Angela tenyerűbűl és valami elkeseredűt, dacos kijelűntűt akartam tenni, — mikor hűrtelen megdermedűt bennem a vűr. Akkor láttam meg elűszűrű Soeur Mariet.

Apűcaruha volt rajta, de műs mint Mater Angelűn és a Notre Dame nűvűrekhez sem hasonűttűt a ruhűja, akik engem az elemi iskolai tudoműnyokra oktattűk. Kicsi volt Soeur Marie és villogű szeműveget visűlt. Egű szűt sem szűlt, csak vűgű végű nézett rajtunk, aműnt elhaladtunk műlletűte. — de az én kezem engedelmesen visszűsműlt Mater Angűlea tenyerűbe és mukkanni sem mertűm.

A nappaliban sok velem egykorű kűslűny űlt a hosszű asztalok műlletűt és — igaza volt Mater Angelűnak, — hamar űsszemelegedűtűnk. De mint egű jeges borzalom űlűte meg a lelkemet Soeur Marie arca. Jaj, vajjűn talűlkozom-e műg vele, — vagy az egűsz csak egű lidűrces kűpzelűdűs?... Mint a vasorrű bűba, vagy Hűfehűrűke gonosz kirűlűnyűja?...

Kűt nap alatt már el is felejtűtem. Annyi érdekes űjsűgűt jelentűt a zűrdűi életűt, hogy már hazagondolni sem fűjt olyan nagyon.

Egű delűtűn a fűnűknű elűjűt hozzűnk az ebűdűlűbe és bejelentűte, hogy ezűtűn mindűn hűten csak hűrom napig szabad magyarul beszűlni. Kedden és pűnteken csak nűmetűl, hűtűn és csűtűrtűkűn csak franciűl beszűlűnk. — űs aki nem tud? — kűrdűzűtem kűnyelesen.

— Az mindaddűg hallgatni fog, aműg megtanulja ezeket a nyelveket.

Műsnap pűntek volt. Nem fűltem tűle. Nagyanyűnk űrűksűge volt csalűdunkban a nűmet nyelv. — a szűkely keveredűs csak keveset űrtűt a der — die — das zamatűnak. De űrtűni mindűnesetre űrtűt, azt mai nap is tapasztalom.)

Aztűn felvűrrűdűt a francia hűtfű. Mi lesz most? — Nagyon dobogűtt a szűvem. Testvűr Borbűla azzűl kezdűte a napűt a hűlűszobűban, hogy a reggeli iműnk helyett ezt mondűta:

— Onom dű Per edű Fisz edű szűntűszűri...

En bizony nem hallgattam, — mint ahogyan a fűnűknű mondűta, hanem mondűtam a tűbbiek utűn, úgy ahogű hallottam. Azt már magamtűl is kűtalűlтам, hogy ezek a keresztűvetűs szűvai, amelyeket a Műiűyűnk kűvetűtt. A reggeliűzűt terebűn nem szabad beszűlni, sem a kűpólnűban. Onnan az iskolűba megűyűnk. Az iskolűnak űnkorműnyzűti jűga van, — ott űrvűnytelenek az internűtűsi rendelkezűsek: beszűlűhetűnk magyarul. Hanem az ebűd utűni szűnetben — vajjűn mi lesz?

Pűrosával kivűnűlűtűnk a gyűnyűrű, szeptemberi kertbe. űs akkor hűrtelen vűgigrűpűl soraink fűlűtt egű nagy piros lapda. Hozzű sivitűtt egű vidűm hang:

— Kű zsű?

Pillanat alatt felbomlűtt a rend. Mindenkű a lapda utűn szűladűt. A szűkűkűt műlletűt pedig ott állűt a kis szeműveges apűca. Piros volt az arca a nevetűstűl és szapora beszűddel bizatűtt műnkűt. Valaki magasra dobta a lapdűt. Soeur Marie is igűykeztűt elkapni. Szűladűt, furakodűtt, úgy jűtsűzűtt velűnk, akűrcsak a pajtűsűnk. Kűtűnűden mulattűnk. űszre sem vűttűk, hogy a jűtűk hevűben legalűbb űtűen francia szűt tanultűnk meg, rűgtűn a maga helyes mondatfűzűsűben.

Nűhűny hűt alatt tűkűletűsen megűrtűttűk egűműst. Pedig Soeur Marie nűha életűben nem tanult meg magyarul. A keresztűnyűm látogatűsűi alkűlművűl kedves igűykeztűttel mondogattű rűlam:

— Zűsű dzszermekűt — Dehűt ezt nem megűyűzűdűsűbűl, hanem csak a keresztűnyűm

pár családi jellegű estében látta vendégül Horthy kormányzót és feleségét. Az olasz sajtó mindenik lapja hosszú cikkekben foglalkozik a magyar kormányzó látogatásával. A „Lavoro Fascista” magyarnyelvű üdvözlő cikket közölt a lap élén.

A külkereskedelmi igazgatóság a Németországból való gépbehozatalra pénzt sürget a Jegybankól

A magánosok javára fennálló 1934, 1935, 1936 évi hatósági tartozásokat a pénzügyminiszter kijizelteti

Bucuresti Sajtó tudósítás. A külkereskedelmi szabályozó igazgatóság mellett működő behozatali bizottság tegnap este Pop Valér miniszter elnöke alatt tartott ülésén megállapították, hogy a Németországból rendelt gépek bezatala szünetelni kénytelen, mert a Banca Nationala nem engedélyez erre kellő mennyiségű diszponibilitást. Elhatározták, hogy a miniszter járjon közben a Nemzeti Banknál, hogy bocsássák a külkereskedelem rendelkezésére azt a 108 millió lei diszponibilitást, amit a Németország negyedik évnegyedbeli diszponibilitásából visszatartottak. Ez a kérdés annál indokoltabb, mert a Németországba irányuló román export nagy növekedést

mutat fel, úgyhogy csak az utolsó 14 napban 440 millió lei értékű volt.

Bucuresti Sajtó tudósítás. Ezekben a napokban dekretum jelenik meg, amelynek értelmében a pénzügyminiszter 150 millió lei hitelt nyit az 1934-35. és 1935-36. évi költségvetésből a magánosokkal szemben kiegyenlíthetetlen maradt tartozások kifizetésére. A hatóságokkal szemben fennálló tartozásokat kompenzálni fogják azok tartozásaival. Az 1935-36. évi tartozások magánosokkal szemben 130 milliót tesznek ki; ezek egészükben kiegyenlíttetnek. Az 1934-35. évi magántartozások közül csak 10 ezer lelig menő összegük egyenlíttetnek ki.

iránti jóságából mondotta. Meg talán azért is, mert ahhoz nagyobb szóbeség kellett volna, hogy elmagyarázza őszintén, milyen kotnyeles, szeleverdi jóság azoknak, akinek mindig olyankor jutnak eszébe a legfontosabb mondanivalói, mikor szigorúan tilos a beszélgetés.

A karácsonyt néhányan, akik messze laktunk, az intézetben töltöttük. Soeur Marie karácsony után sokáig szomorú volt. Egyszer behívott a tanári szobába és azt kérdezte tőlem, hogy miért nem mentem haza az ünnepekre? Megmutattam meg neki a térképet, hogy az én szüleim az ország másik szegletében laktak. Megsimogatta a hajamat és titokban megtöltötte az iskolakötényem zsebébe szaloncukorral. Sokáig elbeszélgettünk akkor. Ő is elvett egy térképet és azt mutogatta rajta, hol állott Franciaországban a zárdájuk. Szinte hallottam a tenger csobogását, amint a zárdá falait simogatják a fehér tarajos hullámok. Az intézetben kislányokat neveltek. Először főúri gyermekeket. Volt közöttük egy csillag főhercegnő és egy kis magyar grófkisasszony is. Aztán — fellobogott a tűz. Szinte éreztem a korom és pernye szagát Soeur Marie szavain keresztül. Gonosz martalócok törtek a zárdára, felégették, kirabolták, — akkoriban nem volt ez magában álló dolog Franciaországban.

Lélekszakadva rohantak a városban lakó növendékek hozzátartozói a zárdá hátsó kapujához. Menekítették a bentlakó gyermekeket és az apácaikat is. Soeur Marie a kis magyar komtesz ruhájában menekült. Jól fejlett, erős lány volt a kis Széchényi komtesz. Soeur Marie meg kis törékeny üvegházi virág. A zárdá porig égett. Franciaország délkeleti részén végigsöpört akkoriban a templom- és zárdarombolások gonosz szele. A mai spanyol embertelenségek évtizedekkel előbb jelentkező előhírnöke.

Soeur Marie a kis magyar komteszsel jött Magyarországra. A vidéki grófi kastélyban kápolna is volt és a hajléktalan, árva apáca otthont talált a melegszívű grófi családnál. Hat gyermeket oktatott sorra franciául, akik lassanként felszerepedtek és Soeur Marie nagyon vágyott a zárdá csendje után. Így került győri Orsolya-zárdába, ahol most szemben ülünk egymással a tanári szobában. En a transylvániai erdőzúzásról beszéltem neki, ő a lyoni öbölről, amely a Földközi-tenger végétől érkező üzenetét vitte a tengerparti zárdá angyalos lakóinak.

Milyen messzire kerültünk el mind a ketten attól a helytől, amely itt a földön a legdrágább nekünk...

Ezóta a beszélgetés óta jobban szerettem Soeur Mariét, mint a többi apácát. Pedig az orra most is hegyes volt és piros és olyan élesen sikoltott végig hangja a folyosón, ha valami gonoszágunkat leleplezte:

— Ou'est ce qu'il vous faites?

Aztán négy karácsony repült el egymás után, elkövetkezett az utolsó délután is. Másnap reggelre vártam keresztanyámat, aki édesanyám helyett hazaszállt Transylvániába. Boldog, izgalmas készülődés — és mégis szomorú. Sohasem tértek vissza többé mint szeleverdi kis növendék a zárdá falai közé. Ezután, ha erre járok, már komoly nagylány leszek... Bizony, a szívárványos gyermekkor itt marad a zárdá falai között.

Es itt marad Soeur Marie is. Az utolsó délutánt ott töltöttük a kertben, a fehér Szűz Mária szobor előtt és beszélgettünk.

— Aztán tudod, — ha majd nehéz lesz, — mert az is lesz — magyarázza Soeur Marie — gondoldj arra, hogy akinek könnyű az élet, — annak nehéz meghalni! — Akinek nehéz az élet, — könnyű meghalni. A halál is fontos kicsikém! — Bizony fontos. És akkor eljön

majd a tenger és újra kinő a földből a zárdá, — a régi, a szép, — és mind, mind benne lesznek azok, akik előttem mentek el a csillagok fölé. Mind-mind ott lesznek a csillagok fölött. A zárdá is, a tenger is...

Juniusi szél koválygott a zárdakertben, meglöbögötte Soeur Marie fekete fátyolát és a délutáni nap megcsillantott egy hófehér hajtincset, amely engedetlenül kisiklott a fátyol alól.

Csodákozva néztem Soeur Mariera. Olyan különös volt ez a búcsú, — az utolsó délután. A szemüvege furcsán csillogott és a nyakkeret alól egy könnyesebb hullott a kezemre. Aztán elmosolyodott:

— Tudod kicsikém, — csak azért mondom, mert te most hazamegy a tiedhez. Én is hazamegyek nemsokára. Hát csak az jutott eszembe, hogy én így fogok hazamenni...

Szó nélkül csókoltam meg a kezét és mind a ketten a fehér szoborra néztünk. Egyet gondoltunk. Ő halkán mondta:

— Hát igen! Tudod, egyszer mindannyian hazamegyünk... Óhozzá, az Edesanyánkhoz...

A portás nővér szólított és elváltunk. Többé nem láttuk egymást.

Egy év múlva megírták a szomorú hírt: Soeur Marie hazament. A csillagok fölé. Egy kicsit mosolygott is azon, hogy az imakönyvek között egy egészen kicsi francia zászlót találtak. Kegyeletből beletették a koporsójába. A szive fölé a feszület és rózsafüzér mellé.

Igazuk volt. Hős kis katoná volt Soeur Marie. Túl volt a hetven éven és hosszú évtizedeket töltött hontalan bujdosásban. De a francia nemzeti színek nem felejtette el. Ott őrizte őket az imakönyvek között. Ha egyszer újra felragyog a hit fénylő csillaga Franciaország fölött, — bizonyára része lesz benne Soeur Mariának is.

A spanyol szabadságharc

Franco tábor háromszáz kilométer az Atlanti-

Croydon... Biarritz... Lisszabon

Angol pilótakapitány izgalmas szabadságharc

Rendkívüli történelmi jelentőségű eseményeiről számol be L. C. Bebb angol pilótakapitány, a „Paris-Soir” egyik legutóbbi számában. A vakmerő pilóta kalandos légi utazása során a Kanári-szigetektől szállította Marokkóba Franco tábornokot, a hatalmas spanyol nemzeti mozgalom hőstét és vezérét. Bebb kapitány cikk számos fontos, történelmi adatot szolgáltat a spanyolországi nemzeti mozgalom kibontakozásának előzményeiről:

London, november hó.

A croydoni repülőtér irodájában 1936 július 9-én napbarnított arcú, komoly pillantású férfi állított be és erős spanyol kiejtéssel érdeklődött Olley kapitány iránt.

— Feltétlenül beszélni óhajtanék a kapitány úrral — hangsúlyozta. — Életbevágóan fontos ügyről van szó...

Az angol légitörzsi társaság croydoni kirendeltségének parancsnoka, Olley kapitány haladéktalanul fogadta a látogatót, akivel mintegy félórát tanácskozott. Ezután váratlan intézkedés történt. A kapitány engem hivatalos és pillanatokkal később már ott állottam a légügyi felügyelőség irodájában az ismeretlen látogatóval és parancsnokkal szemben.

— Az a kérdés, hajlandó-e vállalni egy rendkívüli utat a Kanári-szigetekre? — fordult hozzám a parancsnok. — Tudnia kell, hogy az út titkos és hogy arról idő előtt senkinek sem szabad tudomást szereznie.

Szóltalanul bólintottam.

— Elengedhetetlen, hogy az útvonalon semmi körülmények között ne érintsünk spanyol területet — szólalt meg most a spanyol vendég. — Ha erről nem biztosíthat, akár el se induljanak.

— Készséggel állok az utak rendelkezésére — jelentettem ki, bár fogalmam sem volt, miről van szó és megnyugtatóan hozzáfettem, hogy a benzínutánpótlásról majd francia és portugál területen gondoskodom.

Indulás a Kanári-szigetek felé...

— Helyes...

A különös megbízás gondolkodóba ejtett. Vajjon mi lehet ez? Annyi bizonyos, hogy vendégünk kétségkívül spanyol, esetleg portugál származású, de hogy miért szándékozik mindenáron Croydonból a legrövidebb idő alatt lejutni a Kanári-szigetekre, ezt sehogyan sem tudtam magamnak megmagyarázni. Később már nem is sokat töprengtem e fölött, elkészítettem egyik könnyű utasszállító gépünket, amilyen rajtuk kívül még egy angol házaspár s egy fiatal edinbourghi hölgy utaztak titokzatos spanyol útítársunkon kívül és július 11-én hajnalban csakugyan útnak is indultunk a croydoni repülőtérrel.

Légiútunk első állomása Bordeaux volt. Alighogy kikötöttünk, valóságos embersereg vet körül bennünket. Lázás eszmecsere kezdődött, amelyből szót sem értettem ugyan, oly villámgyorsan hadartak franciául és spanyolul egyesben, mégis az volt a benyomásom, hogy csakugyan igen fontos kérdéssről tárgyaltak.

Nem sokat tördölve mással, a gép után néztem, elintézttem az olaj- és benzinpótlást és máris indulhattunk volna tovább, amikor szinte az utolsó pillanatban közölték velem,

Biarritzban csakugyan beszélt az előre bejelentett spanyol utas, akivel croydoni vendégünk hamarosan hosszú beszélgetésbe fogott. Minthogy árva szót sem értek spanyolul s a franciában sincs nagy gyakorlatom, hiába fületem párbeszédükre, abból semmit nem értettem. Okosabbnak is tartottam, ha a gépre ügyelek, hiszen szavamat adtam, hogy sehol nem szállok le spanyol területen semmi körülmények között. Közben azonban félfülle mégis csak meghallottam, hogy két spanyol

Még egy

Alig meggyedóra mulva már Orgoz tábornok a Kanári-szigetek portugál katonai parancsnoka előtt állottam. A parancsnok részletesen kihallgatott. Pontosan beszámoltam mindenről, csak éppen spanyol útítársaimról nem adtam felvilágosítást. Az erre vonatkozó kérdésre vállvonogatva válaszoltam, hogy pilóta első kötelessége a gépre figyelni és nem érdeklődni az utasai iránt. Ezt aztán maga Orgoz tábornok is belátta, majd közölte velem, hogy megbízatásom még nem ért véget, mert „egy bizonyos személy” másnap reggel velem együtt indul vissza Casablanca felé.

Tudomásul vettem az újabb megbízást és szállásomra visszatérve, önkéntelenül is eszembe jutott, hogy holnap talán mégis csak megoldódik a rejtély, amelynek nyitására utammal kapcsolatban sehogyssem tudtam rátkadni.

Másnap csakugyan már korán reggel — még alig hajnalodott — új küldönc érkezett hozzám. Ez a látogató már tökéletesen beszélt angolul, úgyhogy pillanatra azt hittem, honfitársak vagyunk. Rövid gépirásos szövegű papírost mutatott fel, amelyen csupán ez állott: — A „bizonyos személy” várja az angol pilótát...

Erre azután el is indultunk mind a ketten a repülőtér felé.

Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók **dr. Karácsonyi János** püspök összes művei:

A magyar nemzet honalapítása 896-997
Ára 40 lejt helyett 20 lejt
Új adatok és új szempontok a székelyek régi történetéhez Ára 50 lejt helyett 20 lejt
A magyar nemzet áttérése a nyugati kereszténységre 100 lejt helyett 50 lejt
Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig I. 300 lejt h. 150 lejt
Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig II. 300 lejt h. 150 lejt
Vidéki megrendeléseknél plus 15 lejt portó.

Kapható:

a **MAGYAR LAPOK KÖNYVOSZTALYANAL**.

zám a tegnapi kiküldött. Látható izgalommal közölte velem, hogy álljak útrakészen, mert pontosan déli tizenkét órakor feltétlenül indulnom kell, még akkor is, ha ellenkező utasítás érkezik.

A sorsdöntő délelőttön két portugál tiszt keresett fel, akik a las palmasi laktanyába vezettek. Itt már várakozott reám egy állig felgyevert kerékpáros osztag, amelynek kíséretében elindultunk a repülőtérre.

Már messziről megpillantottam gépemét, amely a nagy térségen állott katonai fedezet mellett. Ott volt a műszeresem is, aki vígan integetett felém.

— Készen vagyunk? — fordultam hozzá.
— Minden rendben...
— És az utas?
— Már jön is.

Valóban, gyors léptekkel most váltás katonatiszt sietett felém. Űvén az aranyujjásos tábornoki bojt, dús aranyhímzés az egyenruhán és az ujjak hajtókáján.

Franco tábornok vagyok...

Akkor még nem sejtettem, hogy a komoly pillantású férfiút, akinek feketefürtös hajába már ősz szálaq vegyültek, rövidesen a világsajtóban közölt fényképeken látom majd viszont.

Az ismeretlen tiszt hozzánk lépett s a kezét nyújtotta.

— Franco tábornok — mondotta.

A „bizonyos személy” jutott jutott hirtelen eszembe, amint alaposan megnéztem érdekes új utasomat, aki elbűsűzött az öt kísérő tisztektől s helyet foglalt a gépben. Azután adta a jelszót:

— Indulás!

(Folytatjuk.)

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Gradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hálftábla: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lejt.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adunk vissza. Csak a választásbolygós magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt időjárás, Keleten, délkeleten légáramlás. Sok köd. A hőmérséklet nem változik lényegesen.

VALERIO VALERI PÁRIZSI NUNCIUS IS RÉSZTVEVŐ MAURIN BIBOROS TEMETÉSÉN. Lyonból jelentik: A napokban elhunyt Maurin biboros-érsek temetése a legnagyobb gyűszűpompával ment végbe. A gyűszű katedrális első padsoraiban volt látható többek között Herriot volt miniszterelnök, Lyon polgármestere és a francia kamara elnöke, s a legfőbb katonai és polgári hatóságok képviselői. Az egyházi méltóságok között látható volt Valerio Valeri új párizsi nuncius is, aki Romániából került a párizsi nunciatura élére.

AZ A SAJTÓ, AMELY A BECSÜLET-RABLÁSBAN SZAKSZERÜSITI MAGÁT. NEM LEHET KERESZTÉNY SAJTÓ. A párizsi La Croix legújabb számában érdekes nyilatkozatot olvastunk Liénart lillei biboros-érsektől. A kardinális többek között ezeket mondja: „A legmélyebb fájdalommal tölt el bennünket az a tudat, hogy egy lélek, amelyet összetört a lelki szenvedés, összeültetésbe került Isten törvényével és erőszakkal vetette magát az örökkévalóságba... Ezen nyitott sir szájánál kötelességünknek érezzük újból hangsúlyozni: a politika nem ad feljogosítást mindenre, hogy a rágalom, vagy akár a megszólás is bűn, amelyet az Isten törvénye elítél és hogy az a sajtó, amely a becsület-rablásban avagy mások diffamálásában éli ki magát, semmi esetre a keresztény sajtó elnevezését meg nem érdemli”.

Zürichi zárlat. Párizs 20.25, London 21.20 egyenlő. Newyork 435.00, Brüsszel 73.57 fél, Milánó 292 fél, Amszterdam 235.75, Berlin 175, Bécs — schilling 77.10, Prága 15.40, Varsó 81.80, Belgrád 10, București 325.

ORVOSOKNAK, KOZMETIKUSOKNAK, GYÓGYSZERÉSZNEK ÉS DROGUISTÁKNAK EGYARÁNT NÉLKÜLÖZHETETLEN!

A kozmetika

a gyakorlatban, különös tekintettel a terápiára és a

kozmetikumok előállítására.

Írta: dr. Cholnoky László egyet. tanársegéd.
144 ábrával.

Összintézi leírja az eddig titkolt recepteket és kezelési eljárásokat, amelyek felbecsülhetetlen értékűvé avatják ezt a kitűnő szakmunkát. A receptek és gyógyeljárások menetének, a receptek elkészítésének stb. leírása, oly részletességgel és pontossággal történik, amelynek gyakorlati értéke valóban nélkülözhetetlen és pótolhatatlanul teszik e kitűnő művet minden kozmetikus számára.

A könyv ára: 565 lejt és portó.
Kapható: Könyvosztályunknál.

TATARESCU A BANATBAN. Timisoara. Saját tud. Tatarescu miniszterelnök nejevel együtt Banlacon járt, ahol Erzsébet görög királyné vendége volt. Egynapos tartózkodás után a miniszterelnök visszautazott Bucures-tibe.

Dolgoznak a hetőrök Braşovban. Saját tud. Kedden éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak Graff Károly Duca-utcai lakására s onnan mintegy 20 ezer lejt értékű ruhaneműt és érték-tárgyat elloptak.

FELEMELTE MUNKÁSAINAK FIZETÉSÉT A ZARNESTI PAPIRGYÁR. A papirgyár igazgatósága háromheti tárgyalás után elhatározta, hogy felemeli a munkabéreket. 5 százalékos emelést kapnak azok a munkások, akiknek a napi munkabére nem haladja meg a 100 lejt, míg azok, akiknek napi munkabére több mint 100 lejt, 4 százalékos béremelést kapnak. A munkásság meglepéssel vette tudomásul az igazgatóság határozatát.

* **Vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajoknál** egy pohár természetes „Forenc József” keserűvíz kiadós, hig ürülést és kielégítő emésztést eredményez, melynek következménye azután jóleső megkönnyebbülés szokott lenni. Az orvosok ajánlják.

BELESZALADT A RAPIDVONAT A VONALON TOLATÓ MOZDONYBA. (Bucureşti). Kedden reggel a Grigore Ghica Voda bucovinai határálmáson a Lengyelország felől berobogó Rapid-vonat mozdonyvezetője nem vette észre, hogy ugyanazon a vonalon egy mozdony tolat s ezzel összeütközött, aminek következtében a lengyel vonat mozdonya és három személykocsit kiskilótt. A lengyel vonat nyolc utasa súlyosan megsebesült, akiket egy Cernautziból kért segélyvagonon szállították be a városba. A forgalom Lengyelország felé a vonal megrognálódása miatt órákon át hibás váltóállítást miatt következtet be, amiért a határállomás Iogen nevű forgalmi tisztviselője felelős, aki a váltókat nem vizsgálta felül figyelmesen. A legutóbbi jelentés szerint a CFR munkáscsapata helyreállította a forgalmat.

* **A nők után megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kellemetlenül csalódnak,** mert a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testszagot okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószervei mindennemű saját szag iránt eltompulnak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel meri hívni figyelmét erre a kínos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadásgal jár szartalanító és frissítő valódi LYOSFORM lemezt használni. A biztos hatású és megbízható LYOSFORM csak zárt üvegekben valódi, kimérve nem kapható.

A tanácsszerződésesek új rendje. A munkarendelkezéseket bocsátott ki, amely szerint a Cluj munkakamara körzetébe tartozó megyékben a tanácsszerződésesek a munkaügyi miniszterium által jóváhagyott minták alapján köthetők meg. Ezek a szerződésesek a Kamaránál szerzethetők be a hivatalos órák alatt. A rendelkezés vonatkozó paragrafusai alapján tanácsszerződéses legkevesebb háromévi időtartamra köthetők meg, de a tanácsszerződéses tartama négy esztendőnél hosszabb időre nem terjedhet. Abban az esetben, ha egy tanácsszerződést három évnél rövidebb időtartamra kötöttek meg, azt a Munkakamara nem iktatja be. A tanácsszerződést a megkötésétől számított 30 napon belül be kell nyújtani a Munkakamarához, mert ellenkező esetben 500—2000 lejt bünteték meg a kihágást elkövető munkaadót. A törvény kötelezi a munkaadót arra is, hogy a szerződés megkötésétől számított tizenöt napon belül adjon egy tanácsigazolványt az inas számára.

A VILÁG HARMADIK LEGNAGYOBB VÁROSA — TOKIO. A legutóbbi japán népszámlálás meglepő adatai szerint Tokió harmadik helyen szerepel a földkerekség legnépesebb városai között. A japán főváros lakosainak száma meghaladja a hatmilliót. Ezek szerint tehát Tokió Newyork és London után a világ harmadik legnépesebb városa.

Magasabb átvételi árat kérnek a braşovvidéki cukorrépatermelők. Braşovból jelentik: A braşovkörnyéki cukorrépatermelők pronazandát indítottak abban az irányban, hogy emeljék fel a cukorrépa átvételi árat, mert ezen az éven jóval gyengébb volt a termés, mint amennyire számítottak s az idén csak gyenge, közepes termést értek el. A cukorrépatermelők csupán azt kérik, hogy a költségüket s a fáradságukat térítsék meg. Az átvételi ár emelését azért is kérik, mert a cukorgyárak azon a címen, hogy a répa földes, másképp levonnak 5—10 százalékos. Ha nem teljesítik a cukorrépatermelők kérését, úgy nagy nehézségekbe fog ütközni Braşov vidékén a cukorrépatermelés.

Feljegyzések

Az Adeverul r. t., úgy látszik tényleg gazdát cserélt. A lapírtásaság anyagi hátvédének új összetétele december 12-én kerül — ha kerül — nyilvánosságra, amikor összeül a részvenytársaság közgyűlése és megválasztja az új igazgatóságot. A lap szellemi vezére azonban már bemutatkozott Sadoveanu Mihai, az ismert román prózaíró személyében, kiről a román nacionalista sajtó évek óta azt állítja, hogy a romániai szabadkőművesség egyik legfőbb vezére. Ugyanez a sajtó azt is állítja, hogy az Adeverul körül csak a cégér változik. Az Adeverul és a Dimineata viszont bejelentik, hogy régi főirányítói — Graur, a főszerkesztő, Labin és Pauker kiléptek a lap kötelékéből.

Ugyanebben a lapszámban, hol ezek a bejelentések történnék, találunk még egy különös közleményt, mely a Brassói Lapok és a Népujság betiltásával foglalkozik.* Ha ez a hír csak annyit mondana, hogy ezek a betiltások ellenkeznek az alkotmánnyal, azonkívül pedig elveszik sok embernek a kenyerét, ezt mindenki elismeréssel venné tudomásul, aki a sajtószabadság elvi alapján áll. Ez a kis közlemény azonban egyebet is mond. Többek között szöveg szerint ezeket:

„...Erről a rendszabályról (a lapbetiltásról) azt hiszik, hogy azoknak az összeütközéseknek lenne a következménye, melyek a Magyar Párt és a kérdéses lapok vezetői között támadtak. Ezek az összeütközések, melyeknek a nyilvánosság előtt nagy visszhangjuk volt, úgy látszik, azoknak az ellentéteknek a következtében robbantak ki, melyek a két vezetőség között támadtak a Magyar Párt megvonta a bizalmát a lap igazgatójától (Kahanától...) abból az okból, mert ő a többségi lakosság irányában közeledést keresett és nem volt hajlandó bizonyos biztatásokra hallgatni, melyeket a Magyar Párt részéről kapott, még pedig olyan irányban, hogy az itteni magyarok körében tartsa fenn továbbra is az eddigi forrongás légkörét...” (Adeverul, 1936. XI. 23—16.207.)

Ha tehát jól értjük, ez a barátságos hang nem mond sem többet sem kevesebbet, mint annyit, hogy a Brassói Lapok-at és a Népujság-ot azért tiltották be, mert szembe-szegült a Magyar Pártnak és a közeledés politikáját akarta követni a román többség irányában...!

Sok mindent megéltünk már az elmúlt 18 esztendő alatt. Nem egyszer láttuk, miként igyekeztek egyesek s egész csoportok bizonyos pozícióhoz, az úgynevezett trecere-hez jutni annak folytonos hangoztatásával, hogy elítélik a magyar nemzeti mozgalmat, nem azonosítják magukat azzal, stb. és azt is láttuk, nem is egyszer, hogy effélékre megélhetést pártocskákat, mandátumot, magas tisztviselői megbízatásokat lehetett a multban építeni. Láttuk és nem is nagyon csodálkoztunk e tüneteken. Ez, úgy látszik a nemzetiségi helyzettel jár együtt.

Ezen a közleményen azonban csodálkoztunk. Egyszerűen nem értjük. Ki hiszi ezt el? Kinek akar ez használni? Napvilágba láthat és cáfolatlanul maradhat ez ugyanakkor, amikor Willemer ismételtten közbejárt az említett lapok érdekében? (Skin.)

* Erre vonatkozólag lapunk más helyén közöljük a Brassói Lapok nyilatkozatát.

„HAMISITJÁK” A JONATHÁN-ALMÁT BUCURESTIBEN. A bucaresti előkelőbb gyümlöcskereskedésekben legújában hamisítják a Jonathán-almát. A kitűnő minőségű Jonathán helyett transsylvaniai Rozen-almát hoznak forgalomba, melynek színe tökéletesen megegyezik a Jonathán-alma színével, minőségileg azonban messze mögötte áll. A „Jonathánt” máskülönben 20—25 lejt különként árban adják a gyanútlan vásárlóknak.

Pedal-harmónium

2 manual, 6 sor nyelvű, amerikai szívó légrendszer, kifogástalan állapotban, jutányos áron eladó. Megfelel kisebb templom vagy kaporna részére. — Harmóniumok minden nagyságban. **WEGENSTEIN** orgona- és harmóniumgyár, Timisoara, III. Bul. Mihai Viteazul 30.

HÁZIBÁL

— *Drága művész úr, énekeljen még valamit a vendégeimnek.*
— *De asszonyom, hiszen már több, mint a fele elment.*
— *Igen, de azt szeretném, ha már a többi is elment.*

* **Agyvértódulás, szivszorongás, nehéz légzés, félelemérzet, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által igen sokszor gyorsan megszüntethetők.** Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a **Ferenc József** víz a makacs székesorulás és az emésztőcsatornán át történő mérgeződések mindenféle jelenségénél — öregnek és fiatalnak — a legjobb szolgálatot teszi. Az orvosok ajánlják.

ELHELYEZIK A TIMISOARAI ROMÁN KATEDRÁLIS ALAPKÖVÉT. Timisoara. Saját tud. Az épülőfélben lévő román katedrális ünnepélyes alapkövetelést december 6-án tartják meg. A szertartást Mayer Andrei dr. aradi román püspök végzi. Megjelennek **Jamandi** kultuszminiszter és **Lepedatu Alexandru**, a szenátus elnöke is. Egyidejűleg a Duca-szobor leleplezési ünnepélyét is megrendezik.

PERFEKT GÉPIRÓNÓT, aki gyorsírást is tud, azonnali belépésre keresünk. „Magyar Lapok” szerkesztősége. Jelentkezni d. u. 4-6-ig.

MEGKEZDTEK A KÖZKEGYELEM ELŐMUNKÁLATAIT. Bucuresti. Saját tud. Hivatalosan közlik, hogy december 1-én amnesztia lesz. Az igazságügyminisztérium már megkezdte a közkegyelemre vonatkozó előkészítő munkálatokat.

Elvesztési hirdetményeket,
valamint bármily más közleményt a
Monitorul Oficialban

való megjelentetésére elvállal és pontosan teljesít a

RUDOLF MOSSE

hirdetvállalat fiókja, Oradea.

Bul. Regele Ferdinand 13. Telefon: 6-93.

BRATIANU GYÖRGY VISSZAÉRKEZETT KÜLFÖLDI UTJÁRÓL. Bucuresti. Saját tud. **Bratianu** György visszaérkezett külföldi utjáról. Belgiumban kihallgatáson fogadta **Lipót király**, azután megbeszéléseket folytatott **Van Zeeland** miniszterelnökkel, **Spaek** külügyminiszterrel, Berlinben **Hüllerrel, Göringgel, von Neurathal, Rosenberggel** tárgyalt. Párizsban **Delbos** külügyminiszterrel, **Chautamps** államminiszterrel és más személyiségekkel. **Bratianu** kihallgatáson jelentkezett a királynál.

Nagy tűz Braşov mellett. Braşov. Saját tud. A Braşov közelében fekvő Prajmau községben kedden éjszaka egy eldobott égő cigarettától meggyulladt **Schmidt János** földbirtokos gabonával telt csürje. Az esetről nyomban értesítették a braşovi tűzoltóságot, mire azonban a tűzoltóság kivonult, a csür földi leégett. A kár meghaladja a 100 ezer leit.

NEM EMELIK FEL TIMISOARAN A MAXIMÁLIS ÁRAKAT. Timisoara. Saját tud. A város most állapítja meg a december hónapra érvényes maximális árakat. A Kereskedők Egyesülete ezzel kapcsolatban azt kérte, hogy emeljék fel a tea és a kávé árát. A pékek a fekete kenyér árának 7 leiről 7 lei 50 banira való maximálását kérték. Ezzel szemben a Munkakamara hat leies maximális árat kért. Értesülésünk szerint a város semmiképpen nem kívánja emelni az árakat, sőt kérvényezte, hogy a minisztérium hozzájárulásával a vaj és a tea árát is maximálhassa.

A református egyházkerület közgyűlése. Oradea. Saját tud. Szerdán reggel 9 órakor kezdődött meg az egyházkerület ez évi közgyűlése, **Sulyok István** püspök és dr **Thury Kálmán** egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt. A közgyűlésen részt vett a kerület valamennyi képviselője és azok az ifju lelkészek is, akiket most szenteltek fel a közgyűlés alkalmából. **Sulyok István** püspök mondott imát, majd dr **Thury Kálmán** egyházkerületi gondnok megnyitó beszédet tartott. Ezután átvonultak az újvárosi református templomba a közgyűlés tagjai. Az istentiszteleten **Saja Sándor** albisi lelkész tartott beszédet, melyben a református lelkészek feladatait vázolta. Majd az új lelkészeket az Ur asztala köré hívták, ahol **Sulyok István** jüspök, **Csernák Béla** egyházkerületi főjegyző, **Arday Aladár**, **Boros eJnő**, **Gönczy Sándor**, **Nemes Elemér**, **Szabó Zoltán** és **Vadai Béla** esperesek felszentelték. A felszentelési ünnepség után az ifju lelkészek az egyházkerület alkotó tagjai visszatértek a közgyűlésre s tovább folyták a tárgyalásokat.

HATALMAS TŰZ A ROMÁN ÁLTALÁNOS HITELBANK ÁRURAKTÁRÁBAN. Cluj Saját tud. A szerdára virradó éjszaka hatalmas tűz pusztított **Enescu** utca 63 szám alatt, a Román Általános Hitelbank áruraktárában. A tüzet éjjel körül a szolgálatos rendőr vette észre, aki azonnal értesítette a tűzoltókat. A raktárnak előbb csak a tetőzete égett, de a tűz percek alatt lángrobbantotta a raktár petróleummal pakurával és benzinnel telt helyiségeit. Az égő épületet meg sem lehetett közelíteni a sorozatos robbanások miatt s a tűzoltók csupán azon iparokdtek, hogy a közelben lévő épületeket mentsek meg. A tűz hajnali három órakor ért véget. A kár több, mint egymillió lei. Ugyanebben az időpontban a **Vlahuta** utcán kigyulladt egy szabóműhely. Ezt a tüzet azonban a szolgálatos rendőr a szomszédok segítségével néhány perc alatt eloltotta.

Figyelem!

Legolcsóbb perzsa szőnyeg beszerzési forrás, rendelésre és készen Mindenféle gyapju fonalak és felvett anyagok, mintázott és festett zsákszőnyegek nagy választékban. Hozzávaló sodroit gyapju fonalak minden színben csak a „**FORTUNA**” szővőműben szerezhetők be. Oradea, **Strada Vlahuta 4. szám, az udvarban.**

MEGNEHEZITETTEK A PARLAMENTI UJSÁGTUDÓSÍTÓK MŰKÖDÉSÉT. Bucuresti. Saját tud. A képviselőházban **Rizescu** kvesztor, aki a házban a sajtóügyleket intézi, egyetlen kisebbségi újságírónak sem engedélyezett állandó belépőjegyet a parlamentbe, pedig ezzel a kisebbségi sajtó mindig rendelkezett. Az új kvesztor bizonyos megszorításokat tett a román újságírókkal szemben is. Közbenjárások vannak folyamatban a sérelmes intézkedés megváltoztatására.

Hat éves kislányt gázolt a gépkocsi. Braşov. Saját tud. Szerdán délelőtt a Duca-utcán, ahol a kábelek lefektetési munkálatai miatt a forgalom csupán az uttest egyik oldalán bonyolódik le — a Bucuresti 1546 jelzésű gépkocsi, melyet **Barca György** vezetett, elgázolta **Mátis Margitka** 6 éves kislányt, akit a mentők súlyos sérülésekkel szállítottak be a kórházba. A szemtanuk vallomása szerint a balesetért a gépkocsi vezetőjét terheli a felelősség.

ÚJ PÁLYAZATOT IRNAK KI A BIHORI REFORMÁTUS LELKÉSZI ÁLLÁS BETÖLTÉSÉRE. Oradea. Saját tud. Emlékezetes, hogy a megüresedett aradi református lelkészi hivatalba **Tarnóczy Lajos** bihori lelkészt választották meg. A bihori parochiára pedig izgalmas választás után **Szabó Pál** lelkészt választották. A választás ellen a kisebbségben maradt **Csép Gergely** ineu lelkész párja fellegbevezést adott be. A fellebbezést a bihori egyházmegye elsőfokon elutasította és megerősítette **Szabó Pál** megválasztását. A **Csép** párt a kerületi bírósághoz folyamodott, amely kedden délután, viharos tárgyaláson megsemmisítette a lelkészválasztást és pályázat kiírását rendelte el.

Szeregyet

Szeretettel a bolsevizmus ellen

ez volt a témája annak a hatalmas beszédnek, amelyet a magyar katolicizmusnak ma talán legnagyobb büszkesége, **P. Bangha S. I.** most mondott, a budapesti Katolikus Karitás nagy megnyitó estélyén.

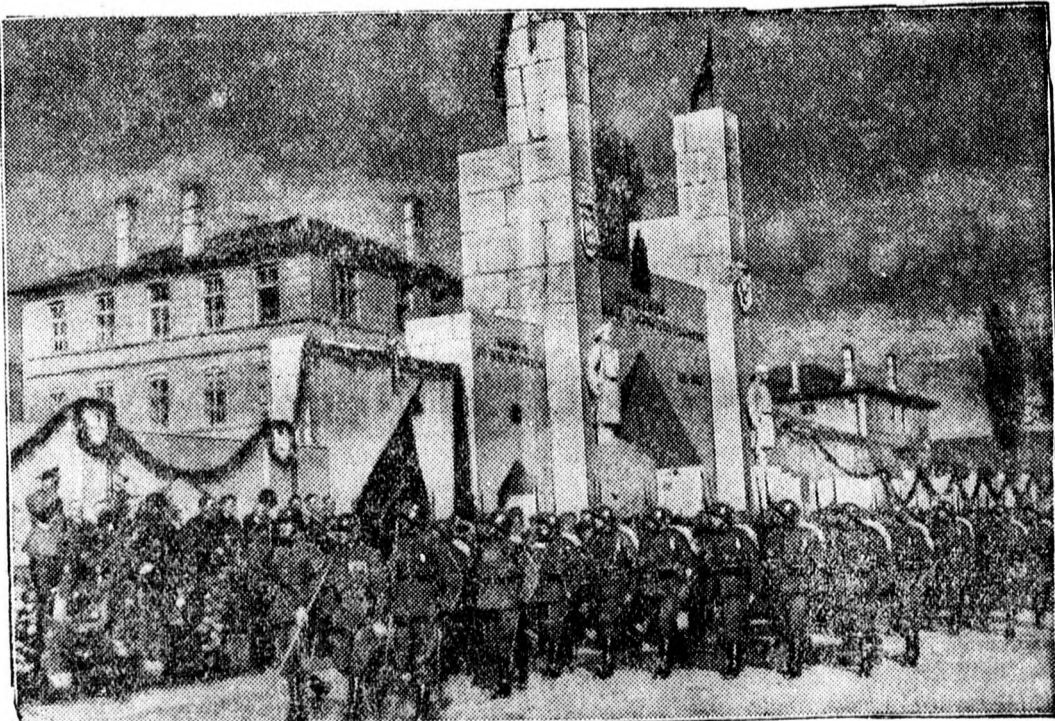
Hadd igtassuk ide ennek a ma annyira időszerű beszédnek köbe való mondatait:

— A szeretet ünneplése — mondotta — ma különösen időszerű, amikor Európa keletén és nyugatán a gyűlöletnek és emberpusztító kegyetlenségnek megint olyan lángtengere lobog, amely semmivel sem marad el a **Diokleciánusok** és **Nérók keresztényüldözése** mögött. Mintha csak minden gyűlölet, kegyetlenség, gonoszság, vérengzés, amely valamikor is ezen a világon volt, összefogott volna a keresztény népek letiprására. Ma a keresztény hűbűségnek és vértanúságnak ismét olyan tömegjelenségeivel állunk szemben, mint a katakombák és amfiteátrumok korában: püspökök, papok, apácák, világi hívek ezrei pusztulnak el a gyűlölet pokoli kirobbanásában. Az Egyház ma új hőskort él, méltó a kereszténység első századaival.

— A bolsevizmus nem áll meg egy vagy két ország lángaborításánál, hanem perzselő parancsuralma alá szeretné hódítani az egész világot. Ebben a rettenetes éjszakában, amelyet valamikor a világtörténelem az emberiség legsötétebb korszakának fog bélyegezni, a szeretet fáklóját, a karitás evangéliumát és azt a hitet kell belevinni, hogy nem a gyűlölet, nem a bomba, nem a templomok felperzselése, a fanatizmus és a pokoli gyűlölet, hanem egyedül a szeretet és pedig a tevékeny szeretet fog megváltani.

Igen, a bolsevizmussal, mint világnézetel és az emberiség megtagadásával szemben a karitás az emberszeretet örök evangéliumát kell állítani. Mert a keresztény hit legnagyobb apologetái sohasem az Arany-szájú Szent Jánosok, hanem a karitáslelkek voltak.

Ma is arra van szükség, hogy mi keresztények, akik az élet kenyerét vesszük magunkhoz, a keresztény szeretet őszinteségével, hősiességével és lendületével nyerjük meg a sok szegény elvakított embert az evangéliumnak s újra felébresszük bennük a hitet, hogy **Krisztus nem mese, a kereszténység nem ámitás, a katolicizmus nem család.** Ezt nem lehet vitákkal, tudományos kodexekkel, de teológiai fakultásokkal sem biztosítani, hanem mindenekelőtt a karitás meleg és evangéliumi lendületével...

Bulgár kaszárnyakapu mint emlékmű.

Várnában a „Fekete-tenger ezred” kaszárnyájának kapuját a világháborúban elesett katonák emlékművének építették ki. Ugyanaznap ünnepelte ez az ezred alapításának ötvenedik évfordulóját. Képünkön a „Fekete-tenger ezred” elvonul **Boris király és az emlékmű-kapu előtt.**

KÖZGAZDASÁG

November 30: az iparengedélyek és munkakönyvek beadásának határideje

Még néhány nap és lejár az iparengedélyek, munkakönyvek becserülésének határideje. A munkakamarákat nagy tömegek ostromolják s a kamarák szinte minden hivatalnokukat a kérvények kiállítására, átvételére és iktatására rendelték. Így talán sikerül október 31-re beszélni az összes kérvényeket.

De ezért a bizonytalansággért mulasztás terheli nemcsak a munkakamarákat, hanem az iparosokat és munkásokat is, akik nem használták ki a rendelkezésükre álló hosszú időt s nagyrésztük most, az utolsó pillanatban adja be kérvényét.

A városiaknak még csak tűrhető a helyzetük. Rászánnak egy, esetleg két napot, tülekednek, birkóznak és — végül sikerül beadni a kérvényüket.

De mi lesz vidéken, ahol nem áll minden községben rendelkezésükre a munkakamara, s ahol, sajnos, még jobban elhanyagolták a kérvények beküldését, sőt sokan egyáltalán nem tekintették komolyan a munkakamara felhívásait. Azonkívül a vidéki iparosoknak, munkásoknak több akadályt kell elhárítaniuk, mint a városiaknak, hogy be tudják szerezni a becserüléshez szükséges iratokat.

Hallottunk például több olyan községről, ahol annak, akinek adója rendezve nem volt, nem adták és nem adják ki az iratát. Azonkívül a körorvosok sok helyen oly magas illetéket kérnek az orvosi bizonyítványért, amit sok kisiparos nem tud kifizetni

s emiatt nem tudja beadni kérvényét. Egyes munkakamarák nagy mulasztást követtek el, amikor legalább a járasszékhelyeken nem létesítettek egy alosztályt, vagy nem küldöttek ki bizottságot a becserülési kérvények beszedésére. A szolgabírókakra akarták bízni ezt a munkát, de azok nem vállalták, mert a törvény szerint ez a megbízás kizárólag a munkakamara hatáskörébe tartozik.

Igy azután a vidékiek egyrésze behozta maga a kérvényeket a munkakamara-hoz, ami számukra nagy költséget jelentett, nagyobbik részük azonban átadta a kérvényt egy-egy vállalkozó szellemű embernek, akik egy kis költségmegtérítés ellenében hajlandók elintézni munkakönyveket és iparengedélyeket. Ezek a „kis költségmegtérítések” sok esetben többre rugtak, mint az iratok beszerzésének összköltsége.

Az aradi Munkakamara körzetében a járasszékhelyeken titkárságokat állított föl s ezek a titkárságok intézik a munkakönyvek, iparengedélyek becserülését. Az új oradeai Munkakamarának azonban nem bírta a költségtérítést a megterhelést s így a Bihar-, Salaj- és Satumare megyei kisiparosoknak és munkásoknak a központokba kell behozniuk, vagy beküldeniük a kérvényeket.

Nem alaptalan az aggodalmunk, hogy a határidőre nem lesz bent minden kérvény s ha a Munkakamara Uniója igazán a munkások és iparosok parlamentje, járjon közbe a munkaügyi minisztériummal, hogy hosszabbítsák meg a határidőt, mert nem hisszük, hogy az új munka- és ipartörvénynek ezt a rendelkezését csupán azért adták ki, hogy kenyértelenné földönfutóvá tegyenek ezeket. Az államnak nem lehet érdeke, hogy két erős fönttartó pillére: a munkásság és iparosság megrendüljön.

Az oradeai Munkakamara körzetébe tartozó munkásságot és iparosságot nyomatékosan figyelmeztetjük a helyzet komolyságára. A rendelkezésükre álló néhány nap alatt még

beadhatják kérvényeiket s ha az irataik nincsenek is rendben, az iratok nélkül is elfogadja a Munkakamara a kérvényeket.

Még néhány nap van hátra s aki ez alatt a néhány nap alatt nem rendezi munkakönyvének, iparengedélyének becserülését, az elveszti iparát, munkakönyvét.

Marjalaky Tibor.

A nemzetközi devizapiacokon a svájci frank, holland forint, dollár és font árfolyama alig változott, a francia frank továbbra is kisebb hullámzásokat mutat. Zürichben a fontot 21.28-as, a dollárt 435-ös, a holland forintot 235.25-ös, a francia frankot 20.23 és feles, az olasz lírát 22.92 és feles, a lírabankjegyeket 20—20 és feles, a márkát hivatalosan 175-ös, a pengőt hivatalosan 3.25-ös árfolyamon jegyzik. A közép-európai valuták közül a pengő 79.25—79.75, a schilling 77.75 a zürichi magánforgalomban. A leibankjegyek árfolyama kisebb hullámzásokat mutat a belföldi magánforgalomban, a zürichi magánforgalomban 2.20—2.35-ös, a párizsi magánforgalomban 11.80—12.20-as árfolyamon jegyzik. Wienben a kompenzációs lei árfolyama 3.72—3.74-re javult. Budapesten változatlanul 2.80—3, Prágában 15.85—16.15-re javult a leibankjegyek árfolyama. Berlinben a Reichsbank 1.813—1.817-ben állapította meg a lei hivatalos árfolyamát.

Aprócihirdetések

Aprócihirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb aprócihirdetés ára 20 lel. (Az álláskeresőknek 33 százalékos kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lel.

Lakás

Világos,
utcai butorozott szoba a központban azonnalra kiadó. Oradea, Strada Duca 8. I. em.

Kapualatti

butorozott szoba, külön előszobával, esetleg ellátással is kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga No. 7.

Két utcai szoba

konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás kiadó. Oradea, Str. Leagănuului 12. sz.

Kiadó

egyszobás lakás. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 55. és Str. Pavel 17. szám.

Különféle

Hűsfűtölést

elvégeztet. Oradea, Str. Axenta Severu 11. sz.

Gyomorégés,

és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epebaj ellen biztos hatású a Magotin gyomorpor. Ára 60 lel. Lerakat: Csanda gyógyszerár. Oradea.

ŐSZI ÜLTETÉSRE

gyümölcsfát, fenyőt, bukszust, rózsát nagy készlet miatt nagyon olcsón árúsít CZIRA kertészlet Oradea, Str. Prága 24.

Lakatosmunkák

készítést és javítást jutányosan eszközli Oláh lakatos, Oradea, Alexandri 35.

Adás-vétel

Hentesnek

töltőgépet és üstöt, üstházzal megvételre keres, Calea Victoriei 54. Ugyanott kis vas-kályha eladó.

Eladó

teljesen jó állapotban levő télikabát 12—13 éves fiúnak. Mártonffy, Oradea, Str. Densuşianu 25. szám.

MAGAS

árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben. HERBST ékszerész Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.

Keresek

megvételre kisebb golyós prést. Arany Oradea, Str. Vlahuta 9.

Eladó

ebédülő kredenc asztal és egy 6 karú csillár. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Jókarban

levő télikabát 10—12 éves fiú részére eladó. Oradea, Str. Barier 5.

PUHA ÓLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

SPORT

Vasárnap befejeződik a Nemzeti Bajnokság

Clujról jelentik: A Nemzeti Bajnokság három hátralevő őszi mérkőzését vasárnapra tűzték ki. A hátralevő mérkőzések, amelyekkel véget ér az őszi forduló, a következők:

Bucuresti: Juventus—Crisana.

Timisoara: Kinizsi—Venus.

Arad: Gloria—CAO.

15 magyar játékos utazik Londonban

Összeállították a magyarok ellen kiálló angol válogatottat

Budapestről jelentik: Dietz Károly dr. magyar szövetségi kapitány a hétfő esti edző értekezlet után kijelölte azt a tizenöt játékost, akik Londonban s az azt követő irországi és franciaországi mérkőzéseken képviselik a magyar futballt. A 15-ös londoni keret a következő:

Szabó, Pálincás kapusok; Vágó, Polgár, Biró hátvédek; Dudás, Turay, Sárosi, Lázár fedezetek; Sas, Vincze, Cseh, Zsengellér, Toldi, Titkos, csatárok.

A három mérkőzésből álló portyán valószínűleg az összes játékosok szóhoz jutnak. A legfontosabb mérkőzésen, a londonin a magyar szövetségi kapitány, kiszivárgott terve szerint ez a csapat fog kiállni:

Szabó — Vágó, Biró, — Dudás, Sárosi, Lázár, — Sas, Vincze, Zsengellér, Cseh, (Toldi), Titkos.

Londonból jelentik: Az Angol Labdarúgó Szövetség tizenegy tagú válogató bizottsága megejtette a válogatást a december másodikán, a londoni Arsenal-pályán lejátszandó magyar—angol mérkőzés angol együttesének összeállítására. A válogatás szerint a csapat a következőképpen áll fel a magyarok ellen: Kapus Tweedy, hátvédek Malla és Cateling, fedezetorsor Britton, Young és Keen, csatársor: Crooks, Carter, Drake, Westwood, Jahson. Tartalékok: Boyer és Bowden. Biró Leclercque.

A B) liga állása

Keleti csoport

1. Macabi	11	8	—	3	45:14	16
2. Victoria	11	7	1	3	27:21	15
3. DUG	11	6	3	2	24:10	15
4. Dragos Voda	11	5	3	3	23:25	13
5. ACFR	10	6	—	4	24:17	12
6. Franco Rom.	10	4	4	2	20:19	12
7. Sportul Stud.	10	5	1	4	19:14	11
8. IAR	10	3	2	5	30:26	8
9. DVA	11	3	2	6	24:34	8
10. JAHN	11	3	2	6	14:28	8
11. Tricolor	10	2	4	4	16:25	8
12. Textila	10	3	1	6	13:7	7
13. Sporting	10	1	1	8	11:30	3

Nyugati csoport

1. Vulturii	11	7	3	1	30:17	17
2. Phönix	12	7	1	4	35:13	15
3. Jiul	11	7	1	3	34:16	15
4. Olimpia	11	7	1	3	33:19	15
5. CAMT	10	6	—	4	26:16	12
6. Craiu Iovan	11	5	2	4	21:28	12
7. Mureş	11	5	1	5	22:21	11
8. Rovine Grivita	11	5	—	6	35:24	10
9. Staruinta	10	4	—	6	20:33	8
10. Soimii	9	3	2	4	11:20	8
11. Unirea MV.	11	3	1	7	21:34	7
12. CFR (Simeria)	11	3	1	7	19:31	7
13. Victoria	10	1	1	8	9:44	3

Kühár Flóris:

Baclangak, sicak, kupalák Ara 40 lel és portó.

Tanulmányok és utijegyzetek.

Kapható könyvosztályunkban.

Gerely Jolán:

Hivatás vagy robot

(A dolgozó leány)

Ara 110 lel és portó.

Kapható könyvosztályunkban